

Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 18.1.1984 Sayı : 18285 Mükerrer)

Kanun No.
2972

Kabul tarihi
18 . 1 . 1984

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Bu Kanun mahallî idareler organlarının seçimlerine ilişkin esas ve usulleri düzenler. Bu amaçla :

- a) İl genel meclisi üyelerinin,
- b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,
- c) Köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyelerinin,

Seçim sistemi, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelere ait hükümleri kapsar.

Seçim sistemi ve usulü

MADDE 2. — Mahallî idareler seçimleri serbest, esit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi, belediye başkanlığı seçiminde ise çoğunluk sistemi uygulanır.

Seçim çevresi

MADDE 3. — İl genel meclisi üyeleri seçimi için her ilçe bir seçim çevresidir.

Belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri seçimi için, her belde bir seçim çevresidir.

Büyük şehirlerdeki seçim çevresi

MADDE 4. — Belediye hudutları içinde birden fazla ilçe bulunan büyük şehirlerde, büyük şehir belediye başkanı seçimi için, o şehir belediye hudutları içi bir seçim çevresidir.

Büyük şehir belediye hudutları içinde kalan ilçelerin belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri seçimlerinde ise her ilçe bir seçim çevresidir.

Seçilecek üye sayısı

MADDE 5. — Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre :

Nüfusu 25 000'e kadar olan ilçelerde	2
Nüfusu 25 001'den 50 000'e kadar olan ilçelerde	3
Nüfusu 50 001'den 75 000'e kadar olan ilçelerde	4
Nüfusu 75 001'den 100 000'e kadar olan ilçelerde	5

Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfusu 100 000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100 000 nüfus için bir asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100 000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50 000'den az olursa hesaba katılmaz, 50 000 (dahil) den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.

b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre :

Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

Büyük şehir belediye meclisine katılacak üye sayısı

MADDE 6. — a) Büyük şehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden teşekkül eder.

Bu hesaplamada artık sayılar nazara alınmaz.

b) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Tespit ve ilan

MADDE 7. — Her seçim çevresi için seçilecek asıl ve yedek üye sayısı o seçim çevresinin bağlı olduğu il seçim kurulu tarafından tespit olunarak ilgili ilçe seçim kurullarına bildirilir. İlçe seçim kurulları durumu alışılmış usullerle ilan eder.

Seçim dönemi - seçim başlangıç tarihi ve seçim günü

MADDE 8. — Mahallî idareler seçimi beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki Mart ayının otuzuncu günü seçim başlangıç tarihidir. Aynı yıl Haziran ayının ilk Pazar günü oy verme günüdür.

Mahallî idareler seçiminin, savaş hali nedeniyle veya milletvekilleri genel seçimi ile birleştirme amacı ile bir yıla kadar ertelenmesi veya öne alınması kanunla düzenlenir.

Seçilme yeterliliği

MADDE 9. — En az altı ay süre ile, o seçim çevresinde oturmuş olmak ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, yirmibeş yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

1580 sayılı Belediye Kanununun 53, 61, 76 ve 91 inci maddeleri gereğince görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri ile 13.3.1329 tarihli İdareî Umumiyeî Vilayat Kanunu Muvakkatının 125 inci maddesine göre feshedilen il genel meclisinin üyeleri tekrar aynı görevlerine seçilemezler.

İKİNCİ BÖLÜM
Seçim Öncesi İşleri

Adaylık

MADDE 10. — Anayasada ve kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasi parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir. Bir siyasi partiden il genel meclisi üyesi, belediye başkanı veya belediye meclisi üyesi olmak isteyenler arasından önseçim yapmak suretiyle bu yerlere aday tespit olunur.

Mahallî idareler seçimlerinde, aday tespiti için, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun milletvekilliği adaylığı için kabul ettiği sistem uyarınca, Yüksek Seçim Kurulunca seçim tarihinden en az iki ay önceki bir gün olarak belirlenip ilan edilen günde önseçim yapılır.

Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ilâ 51 inci maddelerinde adı geçen «Yüksek Seçim Kurulu» yerine «ilçe seçim kurulları», «siyasî parti genel başkanlığı» yerine «siyasî parti ilçe başkanlıkları», keza büyük şehir belediyelerinde de il seçim kurulları, siyasî parti il başkanlıkları bu işlemleri yaparlar.

Ayrıca :

a) Yapılan önseçimlerde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı;

İl genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı;

Aday belirlenir,

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde; il genel meclisi üyeliği için ilçe; büyük şehir belediye başkanlıkları için o şehir belediye hudutları içidir.

c) Mahallî idareler seçimleri için siyasî partiler merkez adayları gösteremezler.

Bir siyasî partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapamadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahallî idare seçimlerinde siyasî parti adaylarından parti genel merkez yetkili organlarınca belirlenecek miktarda başvuru aidatı alınabilir. Bu aidatın miktarı en yüksek Devlet memurunun brüt aylığını geçmez. Belediye başkanlığı için bağımsız aday olanlar hakkında 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 21 inci maddesinin 2 no' fıkrası ile 41 inci maddesi hükümleri kıyasen uygulanır. Seçim sonucunda belediye başkanlığına seçilen adaya aldığı oy miktarına bakılmaksızın alınan teminat iade olunur.

Eksik adaylıkların tamamlanması

MADDE 11. — Herhangi bir sebeple, eksik aday göstermiş olan siyasî partilerin ilçe başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu tarafından bu eksiklerin tamamlanması gereği tebliğ olunur.

İlgili parti teşkilatı, bu tebliğden itibaren beş gün içinde aday listesini tamamlayamazsa, o parti o seçim çevresinden, eksik liste ile ilgili, seçime katılamaz.

Siyasî partilerin merkez karar ve yönetim kurulları, süreyi geçirmemek amacı ile eksik listeyi tamamlama yetkisini önceden ilçe idare kurullarına verebilir.

Siyasî partilerin aday listelerini vermeleri

MADDE 12. — Siyasî partilerin ilçe idare kurulları, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerini ilçe seçim kurullarına, alındı belgesi karşılığında, önseçim gününden en geç on gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar verirler.

İlçe seçim kurulları geçici aday listelerini mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Büyük şehirler için siyasî partilerin il idare kurulları, belediye başkanı adaylarını alındı belgesi karşılığında önseçim gününden en geç on gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar il seçim kuruluna verirler. Bağımsız adaylar da il seçim kuruluna başvururlar.

İl seçim kurulları geçici adayları mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Bağımsız adayların müracaatı

MADDE 13. — İl genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığına bağımsız olarak adaylığını koymak isteyenler, seçime katılacakları seçim çevresinin bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına, bu Kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz olduklarını belırtten bir dilekçe ile başvururlar.

Başvurunun, en geç oy verme tarihinden otuz gün önceki gün saat 17.00'ye kadar yapılması şarttır.

İlçe seçim kurulları, bağımsız adaylara ilişkin listeleri de, ait olduğu seçim çevresinde geçici listeler halinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Adaylara karşı itiraz

MADDE 14. — Adaylıkların geçici olarak ilanından itibaren iki gün içinde ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, ilçe seçim kurulunca en geç iki gün içinde karara bağlanır. İlgililer kararlara karşı iki gün içinde, il seçim kuruluna itiraz edebilirler. İl seçim kurulu bu itirazları en çok iki gün içinde kesin olarak karara bağlar.

Siyasî partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine eksiklik husule geldiği takdirde, ilçe seçim kurulunun tebliğinden itibaren beş gün içinde bu eksiklikler tamamlanır. Aksi takdirde siyasî partiler o seçim çevresinde listelerinin eksik kaldığı seçime katılma hakkını kaybederler.

Adayların incelenmesi

MADDE 15. — İlçe seçim kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında, yapacakları inceleme sonucunda bu Kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu geçici ilan tarihinden itibaren iki gün içinde ilgili adaya ve siyasî partilerin ilçe başkanlıklarına bildirirler.

İlgili aday veya mensubu olduğu siyasî parti, bu bildirim üzerine en geç iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilir. İl seçim kurulu bu itirazı en geç iki gün içinde kesin karara bağlar.

İtirazı reddedilen bağımsız aday seçime katılma hakkını kaybeder. Siyasî parti adayları hakkında 14 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Adayların ilanı

MADDE 16. — Adaylık kesinleştikten sonra, ilçe seçim kurulları, bütün adayları oy verme gününden önceki 20 nci gün ilan eder. Adayların ilanından sonra, adaylıktan istifa, seçim sonuna kadar nazarı itibare alınmaz. Ancak, bu gibiler seçilmiş bulunurlarsa, istifa ları hüküm ifade eder ve yerlerine kendilerinden sonra gelenler seçilmiş sayılırlar. Ölüm halinde de aynı şekilde hareket edilir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı

MADDE 17. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanları, seçime girdikleri çevreden adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için, görevlerinden istifa zorunda değildirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Seçim Günü İşleri

Kullanılacak oy pusulasının şekli

MADDE 18. — İl genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri, belediye başkanlığı seçimlerinde birleşik oy pusulası kullanılır.

Birleşik oy pusulaları aşağıdaki esaslar dahilinde hazırlanır.

a) Oy pusulaları 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 14 üncü maddesinin (1) numaralı bendindeki esaslara uygun olarak kâğıdında «Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu» filigranı bulunan, özel surette imal edilmiş kâğıtlara Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimi ile il seçim kurulları tarafından bastırılır.

b) Belediye başkanlığı ve il genel meclisi üyeliği seçimlerinde kullanılacak birleşik oy pusulalarının en üstünde «siyasî partiler» ve bağımsız aday varsa «siyasî partiler ve bağımsız adaylar» ibaresi yazılır. Bu ilavenin altına seçime katılan siyasî parti temsilcileri huzurunda Yüksek Seçim Kurulu tarafından çekilen kura esasına göre en başta ve ortada partinin özel işareti, özel işaretin altında tam yazı halinde adı, belirli bir aralık veya çizgiden sonra çapı iki santimetre olan bir boş daire basılır ve bütün bunların altı çizilir. Bu çizginin altına o partinin aday veya adaylarının ad ve soyadları konur.

İl genel meclisi üyelerine ait oy pusulalarında adaylar aldıkları sıra numarasına göre, asıl üye adayları yukarıda ve bir çizgi ile ayrılmış olarak, yedek üye adayları aşağıda olmak üzere yazılır.

c) Siyasî parti sütunları arasında «EVET» mühürünün yarıçapı kadar ve iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

d) Siyasî parti sütunlarından sonra bağımsız adayların adı ve soyadı ve onun yanına da yukarıda tarif edilen boş daire konulur. Bunların altı çizilir.

e) Birden fazla bağımsız aday varsa bu adaylar alt alta veya kâğıdın şekline göre yan yana yukarıda tarif edildiği gibi, ancak bağımsız adayın seçim çevresinde yetkili olan seçim kurulunda çekilecek kuradaki sıralarına göre, aralarında yeterli boşluk kalacak şekilde yerleştirilir.

f) Belediye meclisi üyeleri seçiminde kullanılan birleşik oy pusulasına siyasî parti adaylarının ad ve soyadları yazılmaz. Birleşik oy pusulası, isim listesi hariç, yukarıdaki bentlerde yazılı şartlara uygun olarak hazırlanır.

Her siyasî partinin aday listesi aldıkları sıraya göre ve asıl üye adayları yukarıda, yedekleri, bir çizgi ile ayrılmış olarak altta olmak üzere bastırılır. Rahatça okunacak büyüklükte bastırılan bu listeler her sandık başında münasip bir yere partilerin kura sırasına uygun olarak asılır.

h) Her sandıkta kullanılacak birleşik oy pusulaları o sandığın seçmen sayısının % 25'i kadar fazla adette paketler haline getirilerek Yüksek Seçim Kurulu veya oy pusulalarını bastıran seçim kurulu tarafından numaralandırıldıktan sonra yeterli kadar zarf ve belediye meclisi üye adayları isim listesi ile birlikte seçim çevrelerine gönderilir.

Paketleri alan ilçe seçim kurulları, hangi numaralı paketin hangi sandık kuruluna verildiğini bir tutanakla tespit eder.

Paketi alan sandık kurulu oy verme günü, oy vermeye başlamadan evvel paketi açar ve birleşik oy pusulalarını ve isim listelerinin tamamını sandık kurulu mühürü ile mühürler. Sandık kurullarına gelen seçmene bu oy pusulalarından her seçim için bir adet verilirken sandık kurulu mühürünü taşıdığı ve hiçbir tarafında bir işaret bulunmadığı kurul üyelerine, müşahitlere ve seçmene gösterilir.

i) Birleşik oy pusulalarının içine konulacağı zarflar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun hükümlerine göre hazırlanıp dağıtılır.

Oyların kullanma şekli

MADDE 19. — Seçmen; Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimi ile il seçim kurulları tarafından yaptırılıp sandık kurullarına kadar ulaştırılan ve birleşik oy pusulası ile birlikte kendisine verilen «EVET» yazılı mühürü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer.

Seçmen; «EVET» mühürünü sadece tercih ettiği partiye ait özel daire içine veya varsa yalnızca bağımsız adaya ait özel daire içine basmak suretiyle oyunu kullanır.

Oyunu kullanan seçmen birleşik oy pusulasını katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. «EVET» yazılı mühürü sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.

Aynı sandık çevresinde belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ve il genel meclisi üyeliği seçimleri birlikte yapıyorsa bu maddedeki işlem her üç seçim için de tekrarlanır.

Geçerli sayılmayan oylar

MADDE 20. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri ile belediye başkanlığı seçimlerinde kullanılan birleşik oy pusulalarından hangilerinin geçerli sayılmayacağı 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu hükümlerince belirlenir.

Tutanağa geçirme

MADDE 21. — İlçe seçim kurulu sandık kurullarından gelen tutanakları belediye başkan ve meclis üyeleri seçimi için beldeler; il genel meclisi seçimi için ilçeler; büyük şehir belediye başkanı, büyük şehir belediye hudutları içindeki ilçeler belediye başkanı ve belediye meclisi seçimi için de ilçeler itibariyle birleştirilerek o seçim çevresindeki :

- a) Seçmen sayısını,
- b) Oyunu kullanan seçmen sayısını,
- c) İtiraz edilmiş veya ihtilafli görülmüş olup da geçerli sayılarak hesaba katılan oy pusulası sayısını,
- d) Geçerli sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulaları sayısını,
- e) Geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulaları genel toplamını,
- f) Seçime katılmış olan siyasi partilerden ve bağımsız adaylardan herbirinin aldığı geçerli oy miktarını gösteren geçerli oy pusulaları sayısını,

Tutanağa geçirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler

Belediye başkanlıklarına seçilenlerin tespiti

MADDE 22. — Sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday, başkanlığa seçilmiş olur.

Büyük şehir belediye başkanı seçimlerine ilişkin ilçe birleştirme tutanakları ilçelerden il seçim kuruluna gönderilir. İl seçim kurulu tarafından bu tutanaklar birleştirilerek en çok oy alan aday, büyük şehir belediye başkanlığına seçilmiş olur.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti

MADDE 23. — a) Siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır :

Bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan sonra geriye oyu kalmayan siyasî partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz.

Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasî partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce bire, sonra ikiye, sonra üçe... şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşmaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasî parti ayırımı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Belediye ve il genel meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasî partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

b) Siyasî parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir :

İlçe seçim kuruluna verilen aday listesindeki sıra, seçimlerde siyasî partilerin kazandıkları il genel veya belediye meclisi asıl üyeliklerinin tespitine esas olur.

Büyük şehir belediye başkanlığını kazananlara il seçim kurulları, diğer kazananlara ilçe seçim kurulları tarafından tutanakları verilir.

İl seçim kurulu başkanı büyük şehir belediye başkanlığına seçileni, ilçe seçim kurulu başkanı da belediye başkanlığı, belediye meclis üyelikleri ve il genel meclis üyeliklerine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde derhal alışılmış usullerle ilan ettirir, bir suretini de bir hafta süre ile seçim kurulu kapısına astırır.

c) Yedek üyelikler için de (a) ve (b) bentleri hükümleri uygulanır. Siyasî partilerin kazandıkları yedek üyeler, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen isimden itibaren sıra ile tespit olunur.

Büyük şehir meclisine katılacak üyeler

MADDE 24. — a) Bu Kanunun 6 ncı maddesinde tespit olunan büyük şehir meclisi üyeleri, her ilçe için seçilmiş olan asıl üyelerin seçiliş sıralarına göre baştan başlayarak yeter sayıya kadar inilmek suretiyle bulunur.

b) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Seçimin veya tutanağın iptali

MADDE 25. — Seçim tutanaklarına yapılan itirazlar, oyların dökümüne, sayımına veya bu oyların siyasî partiler ile bağımsız adaylara bölünmesine ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, bu yeni işlem sonucuna göre, seçilmiş oldukları anlaşılmalardan il seçim kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır. İl seçim kurulu, seçimin iptaline dair kararı ilan ettiği gibi kararın kesinleşmesini müteakip o çevrede seçimin yapılacağını da derhal ilan eder.

Bu ilandan sonra gelen 60 ncı günü takip eden ilk pazar, oy verme günüdür.

Yukarıdaki fıkralar dışında, meclis üyelerinden bir veya birkaçının tutanaklarının iptaline karar verildiği takdirde, tutanağı iptal olunan meclis üyesi yerine, mensup oldukları siyasî parti listesindeki sıraya göre, belli olan sırada olanlara tutanakları verilir.

İl seçim kurullarının kararlarına karşı 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 130 uncu maddesinde tespit edilmiş olan süreler içinde, Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Seçim Sonuçlarının İlanı

Seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı

MADDE 26. — Yüksek Seçim Kurulu, ilçe seçim kurulları tarafından yollanan belgelere dayanarak, seçim'in genel sonucunu ilan eder;

Seçim sonuçlarının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanması

MADDE 27. — Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe seçim kurulları tarafından kendilerine verilecek belgelere dayanarak seçim çevreleri itibariyle sandık tutanaklarından mevcut bilgiyi, en geç seçimi takip eden yıl içinde yayımlar.

Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi

MADDE 28. — İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasi partiye ait ise, davet edilecek yedek üye de, aynı ilçe ve siyasi partiden olur;

Bir partiden boşalan asıl üyelik için, o partiden davet edilecek yedek üye kalmamış ise veya boşalan asıl üyelik bir bağımsıza ait ise, parti ayrımı yapılmaksızın oy bölüşümünde sırası önde gelen yedek üye asıl üyeliğe davet edilir.

Bir siyasi parti listesinden, meclis asıl üyeliğine seçildikten sonra, başka bir siyasi partiye geçen veya bağımsız kalanlardan asıl üyelik açıldığı takdirde, bu üyelerin meclis üyeliğine seçildikleri sırada mensup oldukları partinin yedek üyesi, asıl üyeliğe çağrılır.

Seçimlerin yenilenmesi

MADDE 29. — Seçim dönemi sonundan önce,

- Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verilmesi,
- Belediye meclisi veya il genel meclisinin yetkili organlarca feshi,
- Belediye meclisi veya il genel meclisi üyeliklerinin herhangi bir sebeple boşalması ve meclis üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra, üye tam sayısının yarısından aşağıya düşmesi,
- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması,

Hallerinde mülkî amirin durumu derhal bildirmesi üzerine, ilçe seçim kurulunca söz konusu organ için yeniden seçim yapılmasına karar verilerek, durum alışılmış usullerle ilan edilir.

Bu ilandan sonra gelen 60 ncı günü takip eden ilk pazar oy verme günüdür.

ALTINCI BÖLÜM

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle İhtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri

Seçilecek üye sayısı

MADDE 30. — a) Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde 8

Nüfusu 1 001'den 2 000'e kadar olan köylerde 10

Nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde 12

Üye seçilir. Seçilecek üye sayısı ilçe seçim kurulu başkanınca belirlenir.

Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alanlardan başlanarak nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde ilk dört üye, nüfusu 1 001'den 2 000'e kadar olan köylerde ilk beş üye ve nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde ilk altı üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

b) Mahalle ihtiyar heyetine sekiz üye seçilir. Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alan dört üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

Adaylık ve seçilme yeterliliği

MADDE 31. — Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde adaylık usulü yoktur.

En az altı aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşı, bu Kanunda ve bu Kanunun atf yaptığı diğer kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebilir.

442 sayılı Köy Kanununun 41 inci maddesi gereğince görevden uzaklaştırılan köy muhtarları ile 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanunun 18 inci maddesine göre sıfatları kaldırılan mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti Üyeleri tekrar aynı görevlere seçilemezler.

Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi

MADDE 32. — Mahalle muhtarlığı ve ihtiyar heyeti için, mahalle; köy muhtarlığı ve ihtiyar meclisi için köy; seçim çevresidir.

Her seçim çevresinde usule uygun olarak konmuş sandıklarda o çevre seçimi için oy kullanılır.

Muhtar seçimi için bir ad yazılı oy pusulası, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti seçimi için de bu kurulların asıl üye sayısı kadar ad yazılı oy pusulası Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanan özel zarfa konularak oy sandığına atılır.

Muhtar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi seçimleri ekseriyet sistemine göre yapılır.

Boşalan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması

MADDE 33. — Köy veya mahalle muhtarlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde ihtiyar meclisi veya heyetinin birinci üyesi durumu, yazılı olarak ilgili seçim kuruluna ve mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmek zorundadır.

Boşalan muhtarlıklar için her yıl haziran ayının ilk pazar günü seçim yapılır. Seçim yapıluncaya kadar muhtarlık görevi mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından atanacak muhtar vekili tarafından yürütülür.

Seçim döneminin sona ermesinden önce ihtiyar meclisi veya heyeti üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının, köylerde tabii üyeler hariç, yarısına düşmesi halinde, muhtar, durumu bir hafta içinde ilgili seçim kurulu başkanlığına ve bilgi için de mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmeye mecburdur.

Bu bildirim üzerine ilçe seçim kurulu başkanlığınca durum 48 saat içinde ilan edilir. İlan tarihinden sonra gelen 60 ıncı günü takip eden ilk pazar günü oy verilir.

İhtiyar meclisi veya heyeti seçiminin yapılması gerektiği hallerde köy veya mahalle muhtarlığı da boşalmış ise, haziran ayı beklenmeksizin her iki seçim beraber yapılır.

Diğer işlemler

MADDE 34. — Muhtar, ihtiyar heyeti, ihtiyar meclisi seçimlerinde diğer işlemler bu Kanunda ve bu Kanunun atf yaptığı diğer kanunlarda yazılı usul ve esaslara göre yürütülür.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanun uyarınca yeni il genel meclisi seçimleri yapılarak il genel meclisleri ilk toplantılarını yapmaya kadar 25.9.1980 gün ve 2304 sayılı 13.3.1329 tarihli İdareî Umumiyeî Vilayat Kanunu Muvakkatına Ek Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun uyarınca yeni belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçilinceye kadar, 25.9.1980 gün ve 2303 sayılı 3.4.1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununa Ek Kanun ile 18.8.1981 gün ve 2508 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununa 2303 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 3 üncü Maddenin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde, siyasî partilerin aday tespiti için ön seçim yapılmaz. Bu seçime mahsus olmak üzere siyasî partiler, adaylarını aşağıdaki usullere göre tespit ederler:

Büyük şehir belediye başkanı adayları siyasî partilerin genel merkez karar ve yönetim kurullarınca tespit edilir.

İllerde :

İl merkezi belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçeye isabet eden, il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasî partilerin il ve merkez ilçe idare kurulları birlikte toplanarak;

İlçelerde :

İlçe belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri; ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclis üyeleri; ilçe seçim çevresine isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasî partilerin ilçe idare kurulları toplanarak;

Belirleyip, genel merkez karar ve yönetim kurulunun tensip ve tasdikine sunarlar.

Merkez karar ve yönetim kurulunun, her listeyi aynen kabul veya değiştirerek tasdik etmesi ile adaylar tespit olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk seçimde, seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliliği bulunduğu halde mahallî idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri seçimlerine hukukî veya fiilî mazereti olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 2 500 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Ancak seçim gününden sonraki üç ay içinde hukukî veya fiilî mazeretini bildiren ve mazereti ilçe seçim kurulu başkanınca geçerli görülenlerden bu para tahsil edilmez.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunda seçim usul ve esasları hükme bağlanan büyük şehir yönetiminin hukukî statüsü, bu Kanunun yürürlüğünü takip eden ilk seçimin oy verme gününden önce, 17.6.1982 gün ve 2680 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanununda belirtilen esas ve usullere uygun olarak çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan milletvekili seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme; sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması, listede ismi bulunmayanlar ile seçim gününe kadar 21 yaşını dolduracak olanların listeye yazılması suretiyle yapılır ve bu suretle oluşan listeler başka bir ilan vesair işleme tabi tutulmadan çoğaltılarak sandık seçmen listesi olarak kullanılır.

Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden ilk mahallî idareler seçiminde oy verme günü 25 Mart 1984 tarihidir.

Seçim döneminin başlangıç tarihi Yüksek Seçim Kurulunca, yukarıdaki fıkrada belirtilen oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

Yüksek Seçim Kurulu, bu seçimlere mahsus olmak üzere, bu Kanun ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun seçimlere ilişkin olarak tespit ettiği süreleri kısaltarak uygular.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde, seçime katılma hakkı kazanacak partilerde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 45 inci maddesi ile değişen 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 4 ve 11 numaralı bentlerinde sözü edilen büyük kongresini yapmış olmaları şartı aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 9. — Geçici 7 nci maddeye göre yapılacak seçimlerde tayin yolu ile belediye başkanlığı görevini yürütenler aday oldukları takdirde kanuni süreleri içinde görevlerinden ayrılırlar.

GEÇİCİ MADDE 10. — Subaylar, astsubaylar, hâkimler ve savcılar ile yüksek yargı organları mensupları hariç olmak üzere; mahallî idareler seçimlerinde aday olan memurlar seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanı takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla ve bu seçime mahsus olarak müktesep hakları ile eski veya eşdeğer bir göreve dönebilirler.

GEÇİCİ MADDE 11. — 2963 sayılı Kanunla kurulan ve halen adli ve mülki teşkilatı kurulmamış bulunan ilçelerde mahallî idareler seçimlerini yürütecek ilçe seçim kurulunu belirlemeye veya yeni ilçe seçim kurulları oluşturmaya Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Propaganda serbestliği

MADDE 35. — Mahallî idareler seçimlerinde propaganda 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun dairesinde serbesttir.

Ancak 298 sayılı Kanunun 52 - 55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri, 52 nci maddenin son bendi hariç, bu seçimlerde uygulanmaz.

Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama

MADDE 36. — Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 22.4.1983 tarih 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu, 10.6.1983 gün ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 37. — 18.7.1963 gün ve 286 sayılı Köy Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, 18.7.1963 gün ve 287 sayılı Şehir ve Kasabalarda, Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ve Bazı Kanunların Kaldırılması Hakkında Kanunun,

19.7.1963 günlü ve 306 sayılı İdare-i Umumiyei Vilayat Kanununda Değişiklikler Yapılmasına ve İlgili Bazı Kanunların Kaldırılmasına Dair Kanunun,

19.7.1963 gün ve 307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun,

Seçimlerle ilgili ve bu Kanuna aykırı olan hükümleri ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı olan seçimlerle ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır;

Yürürlük

MADDE 38. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Türkiye Büyük Millet Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
1	21	288
	22	301,304:373,381,385:388,389:392

I - Gerekeçeli 3 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 22 nci Birleşim tutanağına bağlıdır,

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/438, 3/287,